

Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae
sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris
Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

VITA S. PAVLINI NOLANI EPISCO-
pi. ex Gregorio Turonensi, D. Gregorio Papa &
Vranio presbytero, qui viro sancto familiaris fuit.
Obijt anno Christi 431, iuxta fastos Onuphrij.

Iunij 23.

S. Paulini
patria.

Vendit sua
& dat pau-
peribus.

Fit Episco-
pus.

Sanctus Paulinus Nolanæ vrbis Antistes, Bur-
degalæ nobili familia ortus, Therasiâ pari no-
bilitate foeminâ sortitus est coniugem. Cum-
que magna diuitiarû gloria præstans splendide vi-
tam ageret, die quodam lectio illa Euangelica quæ
adolescèri præscribit vt omnia sua vèderet & pau-
peribus distribueret, si vellet thesaurû in cælo con-
sequi, ita animum eius perculit, vt statim venditis
omnibus quæ habebat, pauperibus erogaret. Exone-
ratus igitur à cunctis cupiditatibus gaudens & exul-
tans Christi vestigijs præclare institit, & cum cõiu-
ge quasi peregrinatus in aliâ regionem perrexit.

Porro cum esset ciuibus suis propter morû pro-
bitatem eximiè charus, fuit ab ijs magno studio re-
quisitus, ac tandem casu à mercatore loci illius in-
uèrus. Paulò verò post, sacerdote Nolanæ vrbis vi-
ta functo, Paulinus in locum antistitis subrogatur.
Erat enim vir cum diuinarum tum humanarum re-
rum cognitione egregiè instructus, & dicèdi facul-
tate pollebat plurimùm: adeò vt frequens de eius
virtutibus & præstantibus animi dotibus sermo in
populo fieret: & ipse præter hæc admirabili beni-
gnitatis studio omniû sibi animos deuinciebat: ad-
eò vt omnes diuitias & possessiones amplissimas
in pauperum inopia subleuâda expenderet, nihil
maiore diligentia ac studio curaret, quam vt suis
opibus suoque etiam sanguine, si ita opus fuisset,
calauitosis & pauperibus subueniret: quod hæc ve-
na re sanè memorabilis egregiè testatus est.

Cum

Cum sauientium Vandalorū tempore Italia in
 Campaniæ partibus depopulata fuisset, multiq; in
 Africā miseranda valde captiuitate abducti essent,
 vir Dñi Paulinus cum iam omnes episcopatus sui
 proventus in redimendis captiuis expēdisset, & vi-
 dua quædam lachrymabili voce filium suum vnicū
 à regis genero captiuū teneri quæreretur, peteretq;
 à viro sancto redemptionis præcium: ille mirabili
 alacritate: Mulier, inquit, profectò auri argentiue
 apud me relictum est nihil, sed memetipsum tolle,
 seruum me iuris tui profiteri, atq; vt filium tuum
 recipias me vice illius in seruitutem tradē. Quod
 illa audiens ridiculum esse existimauit. At vir san-
 ctus qua erat dicendi facultate præditus dubitanti
 foemine citius persuasit, vt antistitem pro filij sui
 redemptione tradere non dubitaret.

Adductum igitur ad regis generū mulier offerre
 coepit, & summis infimisq; precibus rogare vt fili-
 um sibi vnicū pro eo redderet. At barbarus quanq;
 typho superbię tumid⁹ preces supplicatis foemine
 primò despiceret, venusto ñ hominis vultu motus
 non nihil, ecquā artē nosset inquisiuit. Cui vir Dñi:
 Artis quidē omnis planē rudis sum, sed in horti cul-
 tura multū valeo. Hoc audito vir gentilis protinūs
 filio viduę libertate cōcessa, eū recepit, & excolēdi
 horti curam ei mādauit. Cumq; crebrò gener regis
 animi cāsa hortū ingrederetur, coepit hortulan-
 ti sermonibus mirū in modū delectari: prorsus vt
 amicis familiaribus, desertis, alijsq; omnibus ne-
 glectis, cū eo penē assiduò versaretur, & viri sancti
 prudentiā sine fine miraretur. Post q̄ verò intima fa-
 miliaritate Paulin⁹ ei cōiunct⁹ esset, quodā die mo-
 uit eū vt prudēter secū de Vandalorū regno despi-
 ceret: nam regē breuī vitā cū morte permutaturū.

Kkk

Hos

Nota inf.
 gnem tantū
 viri charit-
 tatem.

visio regis
Vandalorū.

Hoc ille continuo regi nunciavit, qui virū beatum suo offerri conspectui iussit. Cumq; rex subito eum cōspexisset, iniremit & accersito eius domino genero suo ait: Profecto vera sunt que audisti. Nam hac ipsa nocte in somnio sedentes contra me in tribunalibus iudices vidi, inter quos & istū auctoritate nequaquam infimum: quorum iudicio flagellum, quod aliquando acceperam mihi tollebat. Sed percunctare quisnam sit. Neq; enim hunc tanti meriti virum popularem esse suspicor. Tunc regis gener Paulinum cuius conditionis vir esset dicere compulit. At vir sanctus quanquam primò adduci non posset vt statum suum proderet, magnis tamen conirationibus constrictus episcopum se fuisse testatus est. Quo audito possessor eius valde pertimescens: Pete, inquit, a me quod vis, vt ad terram magno cum munere reuertaris. Cui Paulinus: Vnum est quod mihi impendere beneficiū potes, vt oēs ciuitatis mee captiuos relaxes. Qui protinus in Africana regione requisiti cū omnis frumento nauibus Paulino traditi sunt. Paucis verò post diebus Vandalorum rex occubuit, & flagellū quod ad suam perniciem dispēfante Deo pro fidelium disciplina tenerat, amisit. Sicq; factum est, vt omnipotentis Dei famulus qui se in voluntariā seruitutem traderat, cum multis à seruitute in libertatē rediret.

Ante mortē
videt SS.
Martinum
& Ianuariū.

Porro ante triduum quā de hoc mūdo ad caelestem patriam vocaretur corporeis oculis S. Martinum & Ianuariū Italicam martyrem videre meruit, qui cęlesti tunc gloria fruebantur: eumque ad eandem sortē beatitudinis inuitabant. Cū autem sancta illa anima ē corpore migraret, cellula eius ingēti fuit terramotu quassata, adeo vt astantes exanimati metu humi laberentur. Quod sane mirum videri

videri
sus eis
Fuit e
in sup
cōuert
theças
rat p
palcere
xte qu
grauit
Profect
sed etiā
vestibus
eius exe
defensio
Cum
ita nec
cūm est
necicere
meritum
politanz
hoc mun
S. Paulini
rate fulge
Solue vin
diem tert
Quod san
corporis v

ILLVST
Istam Ma
tomio 1.
que iux
laminis

videri non debet si vnus angulus terramotu cōcul-
sus est, in cuius obitu totus pœnē orbis ingemuit.
Fuit enim miti admodū & suauī ingenio. etiā cūm
in superbia seculi versaretur. Cūm autē ad Christū
cōuersus est, aperuit horrea sua pauperib⁹, & apo-
thecas suas adueniētibus patefecit. Nam parū ei e-
rat proximos alere, nisi etiā vndiq; euocaret quos
pasceret atq; vestiret. Quātos iniquē oppressos ere-
xit? quātos captiuos redemit? quātos ere alieno
grauatos à creditoribus reddita pecunia liberauit?
Profectō tantū sui desiderū non modō Christianis
sed etiā Iudæis atq; Paganis reliquit, vt cūcti scissis
vestibus & planctū valde miserabili deformati ad
eius exequias conuenirēt. Ereptum sibi patronum,
defensorem, tutore vna omnes voce lamentabātur.

*Etiā Iudæi
& ethnici
plangunt
mortē eius.*

Cūm igitur debitum Deo spiritum reddidisset,
ita nūuo candore vultus eius & omne corpus affe-
ctum est vt omnes inter singultus & lachrymas be-
nedicerent Deum. Post mortem verō hoc etiā ad
meritum eius nobis innotuit: quōd Iohānes Nea-
politana vrbs antistes ante diem tertium quā de
hoc mundo ad Dominū migraret, retulit se vidisse
S. Paulinū angelica dignitate ornatū, sydereā clari-
tate fulgentem, verbisq; suauissimis sibi dicentem,
Solue vincula tædiorum tuorum, vt nobiscū post
diem tertiu eadem immortalitatis gloria fruaris.
Quod sanē in Ioanne, qui tūc integra adhuc erat
corporis valetudine, post diē tertiu completū est.

*Corpus de-
functi ni-
uuo cando-
re conspi-
cuum.*

ILLVSTRE CERTAMEN DECEM MIL-
lium Martyrum, qui passi sunt sub Adriano & An-
tonino Imp. in monte Ararath prope Alexandriam,
qua iuxta Tigrim in Armenia sita est. de huius cer-
taminis veritate vide Baron. hoc die, in Notat.

K K K 3

Quo

Iunij 22.

Gadareni &
Euphraten-
ses rebelles
Imp. Hadri-
ano & An-
tonino.Achatij &
Heliadis ma-
ganimitasAngelus ap-
paret Acha-
tio.

Vo tempore Hadrianus & Antoninus rerum
potiebantur Gadareni & Euphrateses facta
conspiratione (incertū qua de causa) aperta
vi atq; armis imperiū oppugnare decreuerūt. Quo-
rum rebellionē Imperatores vt reprimerent, debi-
tasq; de tanto scelere poenas repeterēt collecto sex-
decim hominū millium exercitu cōtra sceleratam
holtiū conspirationē instructi rebus omnibus pro-
cesserūt. Sed visa incredibili rebellantiū multitudine
(centū nāq; hominū millia ad confingendū para-
rissima in acie stabāt) diffisi de suorū animis in effu-
sam fugā cū septē millibus conuersi sunt. Achatius
verò primicerius & Heliades exercitūs totius dux
ignauā aliorū derestiti, conuersi ad reliquā multi-
tudinem: Stare viri, dicebant, & venite, vt deorum
numina sacrificijs placemus, quōd gloriosum de hos-
tibus nostris triumphum referamus. Cumq; sacri-
ficio intenti hedū de more excoriarēt, maiori lon-
gē quā ceteri formidine subito oppressi, proiectis
armis, fuga similiter salutē quāsierunt. Accidit au-
tem vt ceteris hinc inde dispersis Achatio adole-
scens quidā admirabili splendore coruscās (is erat
Angelus Domini) obuius fieret, eumq; huiusmodi
fere verbis ab ea formidine simulq; turpi fuga re-
uocarer. Quid mirum, si tantus vos pavor inuasit,
qui spem & robur omne in simulachris collocatis:
sed audite me, & omisso simulachrorum cultu, De-
um, immortalem, qui cæli terraq; conditor est, in-
uocate, atq; spem vestrā in Christo Iesu, qui sacro-
sancto suo sanguine vos expiauit, defigite: & cla-
rissima continuō de hostibus victoria potiemini.

Hæc vbi dixit, Achatius de summa rei consulta-
turus suos in consiliū vocauit, qui vno pariter con-
sensu saluberrimis adolescētis monitis parendum
esse

esse dixerunt. Moxq; sublato ad celum clamore, fa-
lutare Iesu nomen inuocârunt: & impetu in hostiû
copias facto omnes in effusam fugam compulerû.
Ea victoria exultâtes & summis laudibus Dei po-
tentia in celum tollentes Angelus Domini in mon-
tem Ararach quingentis quasi stadijs ab Alexadria
distantem deduxit. Ibi verò alij septem angeli, hu-
mana rament specie recti, se illis adiunxerû; & in-
credibili verborum suauitate singulare beneficiû,
quo ab omnipotenti Deo affecti fuerant, eis expli-
cârunt: deinde omnia quæ ad æternam animarum
salutem spectant plenissimè eos instruxerunt: po-
stremò imminentem tyrannorum furorem prædi-
xerunt: quem si pro Christi gloria forti inuictosq;
animo sustineret fore, vt caelestem pro eo coronam
breui perciperent. His dictis beati illi spiritus ex-
oculis & conspectu eorum sublati sunt. Ac illi in-
genti consolatione perfusi lachrymas præ gaudio
continere non poterant, simulq; præteritæ vitæ
peccata detestantes lachrymabili valde fletu numi-
nis diuini misericordiam implorabant.

Postquã verò tertio iam die in hoc pietatis stu-
dio perseveraret, missi cõtinuò ab Imperatoribus
ad sunt nunciij, qui gesta eorû explorarent. Ij vt lau-
des & cãtica suauissima quibus Christum extolle-
bant, audierû eos, id quod res erat, Christianos fa-
ctos esse contestâtes, festinãter Imperatorib⁹ nun-
ciârunt exercitum, pro victoria de hostibus potita,
Christi numen mirè p̄dicare, & deos opprobrijs ac
contumelijs petere. Quo nũcio cõsternati sanè Impe-
ratores cõtinuis dieb⁹ in luctu & squallore ver-
sati sunt, nulla nõ consilia agitâtes, quib⁹ fortissimos
Christi milites ab ea mēte ac religione deduceret.
 tandem placuit alios quinque reges, Saborem, Ma-
ximam,

Achatius cū
suis copijs
inuocat Ie-
sum & vi-
ctoria pat-
uit.

Triduo in
diuinis lau-
dibus per-
seuerant.

Quinq; Re-
guli marty-
res perse-
quuntur.

Vox cœlitus
missa Mar-
tyres cōfir-
mat.

Egregia
martyrum
cōstantia.

ximum, Adrianum, Maximinum & Tyberianum in
auxilium & cōsiliū vocare: qui protinūs coactō
ingenti exercitu praesto fuere, oblati; prius idolo
suo sacrificijs ad novos Christi milites perquiren-
dos perrexerūt. Sancti verò tota mente in cōsidera-
tione diuinæ benignitatis absorpti orationi incū-
tebant: quos Achatius tanquā dux & antesignanus
omniū, vt venientes dæmonis ministros cōspicatus
est, luculētis verbis ad cōstantiam hortabatur. Illis
autē ad quæuis supplicia pro Christi nomine exci-
pienda sese offerentibus & diuinās laudes cōcinen-
tibus, vox huiusmodi ad eos cœlitus dilapsa est.
Nolite furorem eorū expauescere qui corpori ne-
cem adferre possunt. Ego enim rerū omnium Dns
vestri cura gero: ego vos protego, ego immortalē
vos gloria donabo. Hac voce adeo animi omnium
roborati sunt, vt flexo poplite, irruentium gladios
nudis ceruicibus excipere vehemēter cuperent. At
milites accedētes regum eis mandatū exposuere vt
sine mora illorū se cōspectibus siserēt. Tum Acha-
tius pulcherrimā martyrum acie instructo ordine
deducēs regibus illa exhibuit: qui visa eorū alacri-
tate & prōptissima pro Christo moriēdi voluntate
impiam lachrymarū vim profuderunt quasi cœco
quodā mentis furore in pestē & exitiū ruerent. Ne-
tamen quicquā intentatū relinquerent blādissimis
verbis ad idolorū sacrificia eos inuitarunt. Quibus
illi vna voce omnes respōderunt: Absit vt tāta nos
impietate contraminemus vt idolis omni sensu de-
stitutis thura offeramus: quin potius sacrificiū vi-
uum & immaculatum Deo nostro nosmetipsos of-
feremus, qui tanto nos indignos peccatores amere
prosecutus est vt sanguinis sui praciōssimi effu-
sione scelerū nostrorum maculas abluere voluerit.

Hadria-

Hadrianus cum tantam animorum virtutem sapi-
 tis mirari non posset, inquisiuit diligenter quæ res
 in eam mentem eos ita subito impulsisset: Cui Achæ-
 tius tanquam ex ore omnium luculentam sanè oratio-
 ne clarissima Dei beneficia ei exposuit, dixitque fi-
 eri non posse, ut ullis minis vel supplicijs ab amo-
 re Christi auellerentur. Tum verò Adrianus in ra-
 biem furoremque conuersus iussit eos lapidibus obi-
 ri: sed lapides in lapidantium ora conuersi cla-
 rissime testabantur sub omnipotentis Dei prote-
 ctione eos latitare. Post hæc Imperator flagella ex-
 pediri, & viritum eos cædi mandauit. Cumque hor-
 rendè in corpora eorum saeuirent, quidam Draco-
 narius nomine suppliciorum atrocitate motus: *o*
 fratres, inquit, iam oratione opus est, iam quæso
 virtutem nobis à Deo impetrate: nam quæ pati-
 mur tormenta sanè grauiora sunt. Cui Achætius per-
 seuerate fratres in confessione hac salutari, nã bre-
 uij post tempore amplissima in id sempiterna huius
 certaminis corona vos manet. Hoc cum dixisset, oc-
 culis ad cælum, cum admirabili pietate sublati
 Christi numen ardenti spiritu precatu est: & sta-
 tim ingens terræ motus omnium animos vehemen-
 ter exterruit: & flagellantium manus protinus are-
 factæ cæteris ingentem pauorem incusserunt. Ade-
 rat in regis Maximi exercitu magister quidam mi-
 litum Theodorus nomine qui mille militibus im-
 perabat: qui huius miraculi stupore percussus ex-
 clamauit: Domine Deus cæli & terræ qui domina-
 nis vniuersæ creaturæ qui que pro nominis tui glo-
 ria decertantibus admirabili virtute subuenis, di-
 gnare nos quoque indignos peccatores in tantam bea-
 tam militum tuorum sortem recipere. Hac oratio-
 ne expleta, protinus sublato signo se vnã cum suis

Lapidibus
martyres pe-
tuntur.

Flagellatur.

Achætius e-
os confirmat.

Theodorus
cum mille
militibus
credidit.

kkk s

omni.

omnibus ad castra martyrum transtulit.

Ea re incredibili furore exagitati reges, animos in omnes partes versabant, vt de tanta contumelia vindictam sumerent & dolorem suum aliquo modo lenirent. Iussere igitur sudas in cubi speciem figuratos per stadia viginti spargi vt martyres nudis plantis eos ambularent vtque ijs grauissimè sauciati alij super alios procumberent & luctu & clamore, quemadmodum putabant, omnia complerent, eoque spectaculo conceptum eorum dolorem diluerent. Sed accidit, vt ea tormentorum instrumenta continuò ab angelis vno in loco cumulerentur: & Christi militibus per ea stadia liber sine vlla offensione transitus præberetur.

Maximus igitur, (qui horum omnium cruciatuum primarius auctor erat) cernens omnes suos conatus in nihilum recidere fremens gemenque precepit, vt omnibus pœnis & supplicijs, quæ Christus pro humani generis redemptione libens sustinuit, excarnificarentur. Nec mora, ministri furore & amentia flagrantes virgarum nodis latera eorum dilacerant, & verberibus concidunt, & paulatim carpunt, vt non celeri morte doloribus acerbissimis finis imponeretur: deinde singulorum capitibus spineas coronas imponunt, iisdemque ferè cruciatibus ac ludibrijs, quæ Christus pro nobis pertulit, eos afficiunt. Illi verò omnem à corporibus suis dolorem, nomine Christi sapius inuocato, depellebant, & illi gratias agebant, quod sese tanto beneficio cumularent. Porrò Acharius cæteros vt supplicia libenter pro Christi gloria subirent, verbis sine intermissione exhortabatur, & interim hostium immanitatem impietatemque

modum
et

modum

modum

Varijs tormentis afficiuntur martyres.

modum

Acharius cæteros ad constantiam hortatur.

refu
phun
rus v
pere
qui ra
turba
bane
corp
xerunt
Christi
go ore
ficienti
terrâ m
lgo ho
pultit.
nti ad c
pem in ta
petere, C
peritis ac
ronda fesi
in extren
mum sa
que rebus
Christi gr
uolè qui n
monia cru
zodem in
migraru
monate Ara
celebris
urus sanè
regie clare
reliv

refutabat, & vultu oculisque clarissimum triumphum ex eorum crudelitate victor agebat. Numerus verò militum, qui eos omni suppliciorum genere oppugnabant, fertur fuisse triginta millium, qui tamen Christianorum militum constantia perturbati, multò grauiora animis supplicia perferabant. Tandem cum diu multumque hoc modo in corpora eorum sæuissent, singulis crucibus affixerunt, & in eos non modo sed in ipsum quoque Christum ludibria multa & blasphemias sacrilego ore iactabant. Cumque illi tum multò magnificentius Christi numini vota persoluerent, ingens terræ motus subito exortus & densa admodum caligo hostes exterruit atque in effusam fugam compulit. Martyres verò in medijs supplicijs constanti ad constantiam hortari se mutuo, diuinam operam in tali tantoque æternæ salutis discrimine expectere, Christi morte cruciatibusque memoria reuerentis ad eadem crucis supplicia fortiter perferenda sese incitare: ac postremò Christiani officij in extremo illo spiritu memores supplices pro omnium salute preces ad Deum fundere, ut quicumque rebus in aduersis opem eorum imploraret, Christi gratiam meritis ac precibus eorum abundè consequi mereretur. Postquam autem hoc modo omnia cruciamenta inuictò animo pertulissent, tandem in cælum mortalitatis vinculis expediti migrarunt. Corpora eorum fuere ab angelis in monte Ararath, qui tam præclaro eorum certamine celebris euasit, honorificè tumulata: vbi eorum virtus sanctitasque multis miraculorum signis egregiè clarescunt.

VITA